

Läsnyckel

På plats i tiden 2 – Lin vid muren

Av: Åsa Storck

Illustrerad av: Anders Végh Blidlöv

På plats i tiden är en ny serie med fristående böcker som tar läsaren med på äventyr i historien. Lin och hennes pappa lever och arbetar i 1500-talets Kina med att bygga kinesiska muren. Arbetet är hårt och byn terroriseras av banditer. Vem är det egentligen som hjälper banditerna över muren? Lin har sina aningar, men hur ska hon få de andra att lyssna?

Innan du läser

Titta på omslaget. Vad förställer bilden? Vilka tror du personerna på bilden är? Var tror du att de är någonstans?

Läs titeln. Vad tror du boken kommer handla om? Vilken tid tror du boken utspelar sig i?

Läs baksidestexten. Stämde handlingen med vad du trodde när du tittade på omslaget? Vilken typ av historia tror du det här kommer att vara? Vad vet du om 1500-talet? Har du hört talas om den kinesiska muren förut? Öppna boken och titta på hela omslaget. Hur lång tror du att muren är?

Längst bak i boken står fakta om kinesiska muren, fanns det något du inte visste innan? Vet du något som inte står med på listan?

Medan du läser

Vad är en dynasti? Varför kallas det för Ming-dynastin?

1. Anfallet

Varför heter kapitlet Anfallet tror du?

Hur kommer det säg att de äter fisken trots att den verkar vara dålig tänker du? Har du blivit magsjuk någon gång?

Vad är/gör en bandit? Hur kommer det sig att Lin har lärt sig känna igen och frukta ljuden av banditerna tror du?

2. Gömd

Varför låtsas pappan vara sjuk? Hade du kunnat ta någon annans kräk på dig? Vad hade krävts för att du skulle göra det?

Varför måste Lin gömma sig tror du? Vad tror du hade hänt om Lin inte gömt sig? Vad är en mejsel? Varför har pappan gömt den i gropen tror du?

Vad tror du banditerna gör där ute?

3. Dagen efter

Hur tror du det är att leva under ständigt hot? Varför rövar banditerna bort människor tror du?

Hur tycker du arbetsgivaren Guo verkar? Varför har han sådan makt över de andra tror du? Varför gör Lin honom irriterad tänker du?

Lin och hennes pappa jobbar på muren, tycker du de verkar trivas på sina jobb?

Vem är herr Kai tror du?

4. Herr Kais gåta

Hur tror du banditerna lyckats ta sig över muren?

Varför är Guo rädd för herr Kai tror du?

Lin tycker att det finns en skillnad mellan att skrika och att prata högt, vad menar hon med det? Vad får dig att lyssna bäst? Finns det vissa lägen där det passar bättre att skrika?

Varför får de inte möta herr Kais blick tänker du?

5. En hemsk dag

Varför måste de jobba på muren tror du?

Hur tror du Lins mamma dog? Vad tror du bråket mellan Guo och Lins pappa handlade om? På vilket sätt tror du Lin säger ifrån? Hur hade du känt det om du hade varit i Lins sits, brukar du säga ifrån eller föredrar du att vara tyst?

6. Förbjudna tecken

Varför vill inte Guo och herr Kai att arbetarna ska kunna läsa och skriva? Vad menar Lins pappa med att det kan vara farligt att veta för mycket?

7. Säga emot

På vilket sätt tror du att hon skulle straffas? Man brukar säga att med makt kommer ansvar. Varför tror du att vissa missbrukar sin makt? Vad får det för konsekvenser?

Vad hade du gjort om du var Lin, hade du vågat tjuvlyssna?

8. Pinnar och rep

Vad är det Guo håller på att bygga tänker du? Vad är det som gör Lin så arg?

Hur föreställer du dig att det ser ut hemma hos Guo?

9. Klotter

Varför gör tecknen Guo så arg tänker du? Tycker du att det var fel eller rätt av Lin att måla tecknen på muren? Diskutera gärna i mindre grupper: vad finns det för argument för och emot.

10. Muren

Vad brukar du dagdrömma om? Tycker du att det kan vara farligt att drömma för mycket? Varför tycker Lins pappa det tror du? Vad hade hänt ifall människor aldrig hade dagdrömt?

11. Varför?

”Det finns saker man måste göra, även om det är farligt. Annars är man ingen människa utan bara en liten lort” - Ett klassiskt citat ur Astrid Lindgrens *Bröderna Lejonhjärta*. Vad betyder citatet tänker du? Varför är det viktigt att göra grejer man tycker är läskiga ibland? Vad tror du det är Lin tänker göra?

12. Mejseln

Vad får dig att bli glad?

Har du något föremål/sak som hjälper dig att samla mod? Vad får dig att känna dig trygg?

13. Herr Kai kommer tillbaka

Vad är det för tecken Lin har skrivit på muren tror du?

14. Hunden

Varför väljer Lin att berätta det på det viset? Vad har hon för bevis mot Guo tror du?

15. Bevis

Det händer ofta att man använder djur för att beskriva olika människors beteende eller utseende. Lin kallar Guo för hund, vad menar hon med det tror du? Guo kallar Lin för orm, vad lägger man för betydelse i det djuret? Kan du komma på fler tillfällen där man använder djur för att beskriva människor?

16. Gropen

Varför tar vakterna tag i Lin? Vad tror du hade hänt men Lin om de inte hittat stegen? Tycker du en stege räcker som bevis?

17. Belöningen

De flesta människor vill bli rika, tror du man blir lycklig om man skadar andra för att bli rik? Vad tycker du är viktigast?

Tycker du det var en bra belöning? Vad tror du händer med Guo?

Efter läsningen

Vad tyckte du var bra med boken? Vad tyckte du var mest spännande? Finns det något du hade velat ändra på?

Vad tyckte du om bokens slut? Vad tror du händer med Linn och hennes pappa efter boken slutat?

Tänk att muren står kvar än idag! Tror du det finns fler som ristat in sina namn så som Lins pappa gjort?

Den kinesiska muren har förekommit i många olika medier genom åren. Kanske har du sett filmen *Mulan*? På sidan 64 kommer det lite fakta om muren, men om du vill veta mer kan du fråga din skolbibliotekarie som kan hjälpa dig hitta fler böcker och filmer på temat.

*

Hur tror du det kändes att leva på 1500-talet? Både Lin och hennes pappa jobbar på muren. Idag är det förbjudet med barnarbete i Sverige. När förbjöds det egentligen? Finns det länder där det fortfarande är lagligt med barnarbete?

Hur såg det ut i Sverige på 1500-talet? Hur var det att vara barn på den tiden? Vad hade man för teknik? Vad jobbade man med? Ta hjälp av din skolbibliotekarie och sök på nätet för att få reda på mer.

*

Åsa Storck, som skrivit boken om Lin, skriver i författarporträttet i slutet av boken: "Jag blundar och tänker: Om jag hade varit precis på den här platsen för tusen år sedan, hur hade mitt liv varit då? Vad hade jag jobbat med? Vad hade jag varit rädd för och vem hade varit min bästa vän?" Så kan man fantisera ihop en historia – hur hade din berättelse utifrån Åsa frågor sett ut?

Åsa önskar också att hennes fantastiska egenskap skulle varit att kunna resa i tiden. Vilken fantastisk egenskap hade du önskat dig?

*

I boken vill de som har makt inte att arbetarna ska kunna läsa och skriva. Genom att kunna läsa kan du hämta information från flera olika håll och kan därmed skapa dig en egen uppfattning – istället för att någon talar om för dig vad du ska tycka. Förr hade exempelvis kyrkan stor makt i Sverige, men under 1500-talet var det inte många som kunde läsa. Det var bara prästerna och de högt utbildade som kunde det och folket var därför tvungna att lita på att prästerna hade rätt och visste bäst. Det gjorde att de bland annat kunde säga "Ge mig dina pengar! Det står i bibeln." Och folket fick lita på att det var sant.

Under 1500-talet var man inte heller omgiven av text som man är idag. Hur mycket text ser du en vanlig dag? Jobba gärna i grupp och tänk igenom en dag från morgon till kväll och fundera över var och i vilka sammanhang ni har sett/läst skrivna ord. Ha ett stort pappersark framför er så ni kan skriva ner allt ni kommer på.

*

I Kina använder man inte samma bokstäver som vi gör i Sverige utan man skriver tecken som blir som en bild av ordet. Leta upp tecknen vi får se i boken. Kan du se någon likhet mellan tecknet och vad det föreställer?

Finns det något tecken du hade velat lära dig att skriva? På nätet kan du hitta program som visar hur du ska göra olika tecknen. Men tänk på att titta så det är en trovärdig källa – du vill ju inte bli lurad att skriva "bajs" istället för "hej"!

*

Hegas arbetsmaterial kallar vi Läsnycklar – med fokus på samtal och bearbetning. Vi vill att böckerna ska räcka länge och att läsaren ska aktiveras på olika sätt och på olika plan. Ibland fokuserar Läsnyckeln mest på innehållet, ibland mer på genren, språket eller formen, det beror på vilken titel det gäller.

Välj ut frågor och uppgifter utefter vad som passar din klass/barngrupp. Jobbar du med yngre barn får förstås skriv-uppgifter förvandlas till något annat. Uppgifterna kan användas individuellt eller gemensamt i t ex boksamtal. Antingen jobbar ni med dem under läsningens gång, eller efteråt. Svaren på de flesta frågorna finns i texten – det finns inget facit i den här Läsnyckeln.

Mycket läsnöje!